

# ZGODNJA DANICA. KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrt leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLIV.

V Ljubljani, 16. prosinca 1891.

List 3.

## Modroversko kermilo zdrave omike.

(Dalje.)

### III. Edinost prave vere.

27.

Kerščanske vere dvanajsto znamenje božje je, da se vkljub naj silnejšim sovražnim napadom nad osemnajststo let vselej neoskrunjena obvaruje. Zares more nase obračati besede prerokove: „Večkrat so me stiskali od moje mladosti, in vendar mi niso mogli kaj. Na herbtu so mi kovali grešniki in niso opešali v svoji hudobiji, pa pravični Gospod je poterl njih grešne zatilnike.“ (Pf. 128.)<sup>1)</sup> Cesar Julijan naj bi na laž postavil Jezusovo prorokovanje in zaterl svedoštvo, katero daja položaj Judov kerščanski veri, namerava spet sozidati tempelj jeruzalemski, ktere ga je bil Tit razdjal pred tri sto leti. Zato sklicuje Jude od vseh strani sveta v Jeruzalem. Hlastno izkopljejo stari temelj do zadnjega kamna, nadjaje se, da bodo berž novega položili in spolnijo ravno po takem nevedoma preročbo Jezusovo do zadnje pike: „ne ostane kamen na kamnu.“ Ko pa počenjajo za novi temelj kopati jamo — o prečudno maščevanje božje! zašviga večkrat iz tal grozen plamen in požira delavce; in ker pri vsakem pristopu strahovito zažari, jih na veke prežene od namenjenega dela. Jasnejše spričane prigodbe ne najdeš v starih časih.<sup>2)</sup>

<sup>1)</sup> Saepe expugnauerunt me a iuventute mea... Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores, prolongaverunt iniquitatem suam. Dominus iustus concedit cervicibus peccatorum. Pf. 128.

<sup>2)</sup> Ambitosum quondam apud Hierosolimam templum, quod post multa et internociva certamina, obsidente Vespasiano, posteaque Tito aegre est expugnatum, instaurare cogi-

Bogu se ne kljubuje brez kazni.

Kerščanska vera, ker ima terdno neomahljivo podlago, je vselej zmagala nastavljene si vojske.<sup>3)</sup> Ne plaši se pretresov modrovavcev. Porfirci, Celsovi, Platonci idr. so zoper njo brez sadu brusili jezike. Baile, Voltaire, Rousseau in drugi so le njihov ostudni odmev. Sovražno silo ona zaničuje. Cesarji so nad tri sto let brez uspeha meče na njej kerhali. Čem več se je za njo prelilo vsakod kervi, tem bolj je obrodila.<sup>4)</sup> Vedno vzvišena nad nezmožne pritiske nevernega umovanja, gleda pomilovaje tudi današnji dan na kerdelo mračnih zaničljivih pretresunov, span-tanih zoper njo, podobnih trumi kertov, kateri so se glupo zarotili podreti tempelj Jeruzalemski. Česa se ima vera bati, kateri je varh sam Stvarnik sveta?<sup>5)</sup>

28.

Ceno kerščanske vere so priznavali modrijani od prvih vekov, kar zgodovina neovračljivo priča. Ti modrijani niso nikakor verjeli brez razlogov, in ti razlogi so morali biti terdni, ker so bile zgodbe, na ktere so se opirali, še čisto nove, pri katerih se je pravo od krivega dalo celo lahko ločiti. Ta dokaz je očivesten, zato

tabat sumptibus immodicis, negotiorumque maturandum Aegyptio dederat (Julianus) Atheniensis, qui olim Britannicas curaverat pro praefectis. Cum itaque rei tortiter instaret Aegyptius inuaretque provinciae rector, metuendi globi flammarum, prope fundamenta crebris assultibus erumpentes fecere locum, exustis aliquoties operantibus, inaccessum; hocque modo elemento obstinatius repellente, cessavit inceptum Ammianus Marcellinus (lib. 22, c. 1), kateri je bil sam navzoč.

<sup>3)</sup> Vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. (Matth. 28, 20.)

<sup>4)</sup> Semen est sanguis Christianorum, Tertull.

<sup>5)</sup> Si Deus pro nobis, quis contra nos? (Rom. 8, 31.)



piše že sv. Avguštin: „Ako modrijani verjamejo, zakaj ne verjame neverec?“<sup>1)</sup>

29.

Zametovanje, katero je terpela kerščanska vera v začetku, ne sme nikakor streči predsodom zoper njo: kajti le s pregoni in mukami so jo napadali, nikakor pa ne z razlogi in dokazi. Nehali so jo pobijati, berž ko so začenjali jo spoznavati, kakor že priča Tertulijan.<sup>1)</sup>

30.

Ugovarja se, da je izpočetka le ljudstvo kerščansko vero sprejelo, učenjaki pa da so se ji rugali. Tak ugovor je ves slep. Pa postavimo, ko bi se bilo zares tako zgodilo, bi se li smelo kaj drugega iz tega sklepati, ko to, da se ljudstvo takrat ni po svojih učiteljih ravnalo, temuč ti po njem? Ni-li to čudno v dušnem redu, da se učenjaki in modrijani v naj važnejši reči, namreč v izvoljenji vere, dajo od ljudstva voditi? Zoperniki kerščanske vere jo tedaj sami podpirajo s svojimi ugovori.

(Dalje nast.)

## Pompeji nekdanj in sedaj.

Spisal Janez Bile.

(Dalje.)

Le pet minut je preteklo, in berlizganje parostroja te spominja, da si zapustil Pompeje umerle, ter da se bližeš Pompejem, kateri vstajajo.

Prizor se je v trenutku spremenil. Zagledal si kupolo; visoko in zalo, se ti kaže od daleč; za lepo razsvitljeno in mično barvano kupolo prikaže se ti pred očesi velikansko poslopje na strani bazilike; za tem mnogo manjih zgradb. Pred teboj se steguje dolga ravna cesta v senci štirih verst košatega drevja; in pri začetku te ceste stoji steber marmornat z napisom: Via sacra, t. j. Sveta cesta; in glej, prišli smo na postajo Valle di Pompeji, po naše Pompejska ravan.

Komaj si na zemljo stopil, in že slišiš milo, slovesno zvenenje, katero po vsi okolici doni, da, celó po tihih ulicah mrtvega mesta.

Zraven pokrajine smerti se širi dolinica življenja in vstajenja: blizu gledališča oskrunjenega s kervjo, se dviga živi tempelj vere, posvečen vedno čisti Devici, kraljici presvetega Rožnega venca; mestu, katero je umerlo v temi poganstva, nasledva mesto, katero ima svoj začetek v novi omiki kristijanstva — Novi Pompeji.

Razloček smerti in življenja na isti zemlji še le prav opaziš, ko prestopiš prag novemu svetišču, posvečenemu Materi Božji. Ko zagledaš velikanske

prostore, krasne marmornate kipe, po zidovih lepe slike, zveršene po naj boljših italijanskih umetnikih. Ko vso to krasoto opazuješ, moraš priterditi, da je tu umetnost kerščanska nadkrilila umetnost pogansko, zmagalo je kerščanstvo staro pogansko omiko.

In glej, vse lepote, katere gledaš v veličastni baziliki in krog bazilike, pred trinajstimi leti ni še bilo. Vse, čemur se tukaj čudiš, je čisto novo. Da se je moglo vse to v malo letih doveršiti, imamo se zahvaliti preblaženi, na vekomaj slavljeno Devici, Jezusovi Materi, kraljici sv. Rožnega venca, ktera si je ta kraj izvolila, da jo tu verni kristjani slavijo in na pomoč kličejo: ona jim pa vrača ljubezen in pobožnost z brezštevilnimi milostimi, s premnogimi čudeži, kateri se na njeno priprošnjo tukaj godijo.

Preden popišemo, kako je ta zapuščen in pozabljeni kraj, postal kraj milosti, po vsem svetu slavna božja pot, naj v malo verstah napišemo nekoliko zgodovine Pompejskega dola.

Kaj je bil nekdanj ta kraj? Kaj se je tu godilo, preden je bila tukaj sozidana veličastna bazilika?

Kdor stopa od podertega amfiteatra proti mestu Skafati (Scafati) ter se nekoliko okrog ogleda, vidi jako prijazno planoto, ktera se razprostira na južni strani hriba Vezuv-a. Zaliva jo reka Sarno in vodovod izpeljan iz omenjene reke. Mnogo hiš in lepih poslopij je zidanih krog Marijinega svetišča, in te poslopja se vedno množijo. Pa v začetku našega stoletja je tu le nekaj malo ljudi prebivalo v malih razterganih bajtah. Postala je ravan Pompejska slavna po velikem, zasutem mestu, in po čudežih, katere dela Bog po Svoji Materi v novem tempelju presvetega Rožnega venca, ter po brezštevilnih romarjih, kateri se tukaj zbirajo, da počastijo njo, ki je kraljica milosti in usmiljenja. —

## II.

Zgodovinske čertice o Pompejski dolini.

Od leta 79 po Kristusovem rojstvu, ko je bilo mesto Pompeji posuto, skorej do našega časa je bila Valle di Pompeji (Pompejska ravan) pozabljena, skorej bi rekel neznana. Ta dolina je bila takrat, ko je cvetelo mesto Pompeji, jako obljudena, na vse strani preprežena s cestami v Italijo, Nocero itd. Bila so tukaj letovišča, skladišča, delavnice starih Pompejev. Ko sta pa mesto in okolica bila posuta, je ostalo vse mrtvo in zapuščeno. Znamenje življenja se je pokazalo le krog starega gledišča, ne daleč od sedanjega svetišča. Tukaj so se našle rakve tistih prebivalcev, kateri so se po l. 79 tukaj naselili. Rakve so revne ter spričujejo, da so bili tukaj pokopavani siromaki. Najden denar iz časov Dijoklecijana kaže, da so ti ljudje živeli v 3. ali 4. stoletju po Kristusovem rojstvu. Menih Martin v 9. stoletju imenuje ta kraj Campus Pompeianus, Pompejsko polje, in sicer v popisu o prenesenji trupla sv. Jerneja apostola iz Lipara v Benevent.

V zasutem starem mestu Pompejskem se ne nahaja sledú kerščanstva, še le v 4. stoletju dobivajo se znamenja Kristusove vere na tleh starih Pompejev; čudno, da tako pozno, ko je vendar Rim in bližnji Napolj že stoletja poznal sveto vero. Res je sicer, da so se našle s križem zaznamovane svetilnice v izkopanih hišah starega mesta. Pa to razglagajo starinarji tako, da so poznejši prebivalci po odpertinah

<sup>1)</sup> Cur ergo philosophis credentibus infidelibus non credit?

<sup>2)</sup> Omnes, qui retro oderant, quia ignorabant, simul desinunt ignorare, cessant et odisse. (Tertull. Apolog.)



zlezli v zasuta poslopja, da bi kaj dragocenega blaga rešili (?). Po naključji ali nesreči je ta ali uni ostal pod zemljo, ter ni mogel več na svetlo; tako so ostale kerščanske svetilnice v poganskih hišah. Ti prvi kristijani na razvalinah Pompejskih so v 4. stoletji sozidali cerkev presvetega Odrašenika na bregu Reke Sarne, ter ustanovili župnijo. Ta duhovnija se v starih listinah večkrat omenja, in ona je imela pravico izbirati si župnike ter jih škofu Nolanskemu v poterdilo predlagati. Tudi v svetnem oziru se večkrat imenuje Pompejski dol, kar je razvidno iz listin hranjenih velikem arhivu Napoljskega mesta in v arhivu škofijstva Nolanskega. Mnogo preprirov med domačimi plemenitniki je bilo tu z orožjem rešenih, mnogo velikih bitek je tu na stotine ljudi ugonobilo. Pa da se nam spis preveč ne naraste in ker to nas Slovence malo zanima, nočemo o tem več pisati. Le toliko moramo stvar pojasniti, kolikor je potrebno, da se razume zgodba vstanovljenja svetišča Novo-Pompejskega.

V srednjem veku je živelo še precejšnje število ljudi raztresenih po Pompejski dolini. Mestice pa in grad nad njim, imenovano „Valle“, je bilo znamenito in cveteče. Pa prišla je zopet nezgoda na mesto in na nesrečno dolino. Zakrivil jo je gospodar te pokrajine, knez Alfons Pikolomini (Piccolomini). Napravil je namreč velike mline pri Skafatu in Torre, ter je preprečil reko Sarne z velikanskimi jezi, in po prekopih je napeljal vodo do omenjenih mlinov. Reka ni bila več plovna in pri povodnjih se je razlila po vsi okolici; voda je dolgo pokrivala svet; naredili so se veliki močvirji, kateri so zrak okužili. Ljudje so umirali za merzlicami, poginilo jih je silo veliko. Mnogo se jih je preselilo s tega nezdravega kraja. Prišla je pa še leta 1656 strašna kuga, ktera je skorej vse prebivalstvo pokončala. Ostalo je le malo družin, ktere so stanovali ob znožju Vezuva. Leta 1659 je stara duhovnija Valska postala prost. beneficij. Mestice Valle di Pompeji je bilo uničeno. Malo kerdelo prebivalcev se je preselilo v bližnje mesto Torre Anunciata in Boscoreale, drugi so se odmaknili od močvirja in reke Sarne, se raztresli po dolini, ter si tukaj zidali nove stanovanja, deloma iz ostankov starega mestica Valle.

Torej razdelano je bilo mestice Valle in poderta stara farna cerkev presvetega Zveličarja in nova cerkva sozidana kilometer daleč od poprejšnje. Leta 1840 je bilo po vsi dolini Valle di Pompeji nekaj čez 300 prebivalcev, in za-nje je bila leta 1842 zopet fara vstanovljena.

Blizu farne cerkvice Valske se razprostira ob cesti, ktera pelje iz Napolja v Salerno, obširno posestvo grofov de Fusco. Leta 1864 je lastnica pohišja in zemljišč postala grofica Mariana de Fusco, ktera je bila potem soproga advokata Jerneja Longa (Bartolo Longo). Ta mož je začetnik pobožnosti in vstanovnik svetišča preblazene Device Marije. On ima pri tem velikem in svetem delu nezvenljivo za-sluge, kar bomo skorej vidili. —

(Dalje nasl.)

## Ogled po Slovenskem in dopisi.

**Z Juga.** (Dopis ta je posvečen in darovan presv. Sercu betlehemskega Božjega

Deteta po deviški Materi njegovi v blagor in zveličanje duš Slovencev.) Vzemí pero, papir, črnilo in piši... za leto 1891. To leto je šeststo let odkar je bila v Marijinem mescu majniku, po milosti in moči Božji, — po angeljih prenesena presv. hišica Device Marije in velečudežnega včlovečenja večne Besede Božje — Sina Božjega, — presv. hišica Družine Božje na zemlji: Jezusa, Marije, Jožefa. Prenesena je bila z Nazareta v Galileji na Tersat, v slavenski Iliriji, — v Primorju hervaške kraljevine. Presveta hišica je toraj stala na zemlji slavenski — med narodom slavenskim! In one čase bila je kranjska pokrajina v ožji zvezi z Ilirijo, kakor je sedaj, zbog državno-deželskega predeljenja. Spodobi se in prav bilo bi, da to leto ves narod slavenski, osobito slavonsko-hervaško-dalmatinski in v celi Sloveniji iskreno obhaja šeststoletnico donosenja tolikega, tako milostnišega Marijinega svetišča, presv. hišice nazareške, na zemljo, v pokrajino slavensko. To leto, v tej šeststoletnici, naj bi se narod slavenski še vse obilneje in vzvišeneje poskril in vnel, spodbudil in oživel v češčenju, spoštovanju, ljubezni in pobožnosti do brezgrešne, ne-ma-dežane in presvete deviške Božje in naše Matere Marije; osobito pa v posnemanju in nasledovanju presv. Družine: Jezusa, Marije, Jožefa, njihovega družinskega, mirnega, svetljubečega, pravičnega, priprostega, z malim zadovoljnega, čednostnega življenja, v sv. hišici nazareški; potem tersaški in sedaj loreški. In ta presv. hišica bila je prvo donesena in postavljena na zemljo slavensko, med narod slavenski. Vsem dvomljivcem in zgodovinskim sumljivcem resno in z neomajljivim prepričanjem kličem, zaterdim in zagotovem: Istinito je bila prava presv. hišica Device Marije in včlovečenja Božjega čudežno — po angeljih iz Nazareta v Galileji na Tersat v slavenski Iliriji prenesena in donesena; pozneje pa odtod v Loreto, v cerkveni državi, v Italiji! In to bode oni veliki dan, ko bode vse razodeto in dokazano, vsem očividno jasno, doznano. Marsikdo dostavlja k tej dogodbi: Tako „legenda“, „pobožna pravljica pripoveduje“. Dvornost vzrokuje mlačnost in še večja in množnejša zla. Mnoga zgodovinska popisovanja pa bodejo takrat spoznana za neprava, zmotena ali celo lažnjiva.

Moran pa še nekaj omeniti. Prav častno, dostojno in spoštljivo ni, da se na tako čudovito znamenovanem, svetem in milostnem kraju (kjer je stala zemeljska sv. hišica Kraljice nebeške, angeljevega češčenja, včlovečenja Božjega, sv. Družine: Jezusa, Marije, Jožefa) ni postavila še bolj veličastnejša hiša Božja, t. j. na Tersatu. Sedanja cerkev na Tersatu, na čudnem, svetem, milostnem in znamenitem svetišču ni pravilna in ne povsem dostojna za ta sveti kraj. Istina je, ko bi se k dvema ladijama cerkve priredila in dostavila še tretja, onda bila bi ta hiša Božja in blažene Device Marije lepa in dostojnejša; ko bi se pa okolo sedanje prezbiterije, svetišča, kateri zavzema prostor velikosti presv. hišice in prostor tál, kjer je tukaj stala, postavila obširnejša prezbiterija, tako, da bi sedanja v nje sredinji stala; onda bila bi cerkev veličastna in primerjena temu svetemu in milostnemu kraju. Narod slavenski bil je in je še siromašen, ipak z združeno močjo in darovi zameglo bi se veličastneje in dostojneje to svetišče vzvišiti. Ker se pa to ni zgodilo, ni narod kriv, nego tedanji vladarji, knezi, mogočni in voditelji naroda. Ko bi se

bili ti toliko zanimali za to svetišče, kakor so se za Marijo-Celje, bila bi tu že davnaj velekrasna, velečastljiva cerkev. In tukaj — na Tersatu — je prvo in največje svetišče Device Marije — Matere Božje v celi avstro-ogerski „monarhiji“; kajti tukaj je stala prava sv. hišica Matere Božje, Marije vselej Device! Prav in dobro bilo bi, da bi se bilo vkrenilo že pred šeststoletnico z naznanilom in pobiranjem darov, da bi se priredila za ta čas veličastnejša hiša Božja na tem svetem kraju. V Loreti se bode obhajala šeststoletnica prenesenja presv. hišice Device Marije s Tersata tje, leta 1894. Okolo in nad presv. hišico stoji v Loreti veličastna bazilika (cerkev prve verste), ipak že od leta 1881 prezidavajo, prenavljajo, vredujejo in oplešavajo čudovito baziliko za šeststoletnico. Prevzvišeni biskop Lorete in Rekanata so ustanovili z dovoljenjem in poterjenjem sv. Očeta Leona XIII sv. družbo hišice Device Marije in angeljevega češčenja pod naslovom: „Vesoljna družba sv. hišice Device Marije v Loreti.“ Vsaki ud pri vstopu v to sv. družbo da nedovoljen dar jedenkrat za vselej. In s temi malimi nedovoljnimi darovi se veličastno preopravlja bazilika Loretanska, kar bo stalo mnogo tisučev forintov. Ta družba Marijine sv. hišice se je razširila po vsi katoliški Cerkvi, po vseh pokrajinah svetá in med vsemi katoliškimi narodi — tudi precej zelo med slavenskim narodom v Avstriji. To pa sem skromno omenil v izglede in spodbujajo. Bi se li pri nas tako in temu slično ne bi zamoglo storiti?\*) Treba je le malo več navdušenja, iskrenosti, pridnosti, napora in požrtvovalnosti.

Dragi Slovenci — Slovenci! nižji in višji, priprosti in učeneji, predstojniki cerkvenega in državnega stališča, kateri ste verni katoliki in vam se bije serce za presveto, najvzvišenejšo Devico Božjo in našo Mater Marijo; vkrenite, vzrokujte in pospešite, da se kaj posebnega, velikega započne za veličastno hišo Božjo in Matere Božje na Tersatu v tej šeststoletnici. Zgodi naj se na zemlji slavenski, med narodom slavenskim, v večjo slavo Božjo — Jezusa, Mariji in sv. Jožetu; v blagor in čast narodu slavenskemu, kerščansko-katoliškemu in marijanskemu. In Jezus, Marija, Jožef, Vam bodo zbog tega obilno častno in večno pomagali in poverili. Nebeško Dete in mladenič Jezus — Bog-človek, Devica Marija Mati Božja — Mati in vedna pomočnica naša, sv. Jožef! podelite nam v tej šeststoletnici obilno milost, pomoči, med temi kerščansko-katoliške šole v Avstriji, da se po pravi kerščanski izgoji in šoli iz naše mladine napravijo dobre kerščanske družine!

(Dalje nast.)

**Peš-potovanje z Jugo skoz Slovenijo v Rim.** (Dalje.) V toliko stotinah rimskih cerkvá je vedno dosti vernega ljudstva pri službah Božjih vsaki dan, pa tudi sicer med dnevom so pobožni verniki v svetiščih Božjih.

Vsako nedeljo je poseben kerščanski nauk po farnih cerkvah, istotako drugod po Italiji, za ono mladino, ktera je doveršila navadni šolski čas.

Pravi rojeni Rimljani so čedne rasti, značajnega obraza, častnega ponašanja in poštenega ravnanja; berzo zapazi se njihova poštenost, ako imaš opra-

viti kaj v prodajalnici, kerčmi, jedilnici. Kjer so pa Italijani od drugod, bodeš tudi nasprotno skusil.

Ljudstvo je verno, obnaša v cerkvi izgledno pobožna, v božjih in cerkvenih rečeh temelito poučeno, v cerkvenem koralnem in drugem sv. petju dobro izurjeno. Psalme in svete cerkvene himne otroci in odrasčeni na pamet in pravilno v cerkvi pevajo. Se vé, da pa k temu pripomore nekoliko to, ker razumevamo v cerkvi bogoslužne besede; kajti med latinščino in italijanščino je toliko razlike, kakor med sedanjo slovenščino in staroslovenščino.

Od bazilike sv. Neže sva se podala po veliki cesti proti „Nomentani“, Nomentani, toraj po drugi poti, kakor sva došla v sv. mesto. Sej so se ss. trije Modri iz Betlehema tudi po drugi poti vernili nazaj v jutrove dežele. Cesta vodi po valoviti rimski planjavi prvo proti vzhodu, potem se okrene na severo-vzhod. Mnogokrat ozirala sva se na slavno in veličastno večno mesto nazaj, ki je v opanljivi lepoti se žarilo v večernem zahajočem se solncu; veličastno proti nebu kupijo mnogobrojne veličastne cerkvene kupole, med njimi pa kraljica vseh kupol svetá, sv. Petra kupola, ktera v velikosti, obširnosti, lepoti in veličastvu vse druge preseza in nadkriljuje. Pred nama pa so visoke sabinske gore, nasejane z mesti, trgovji, cerkvami in letišči in gradovi Rimljanov.

V noči došla sva v terg Mentano. Prenočila v prav poštenu prosti kerčmi.

6. oktobra obiskala sva prvo v župnijsko cerkev nomentansko, počastila naj Svetejšega v presv. Zakramentu oltarja. Cerkve patron, zaštitnik, je sv. Nikolaj škof. Slika na glavnem oltarju predstavlja ga v biskopski liturgični gerško-iztočni obredni opravi. Tako je istinito nosil; zatoraj dostojno in primerno.

Greva dalje po prijetnih lepo obraščenih gričih in došla sva ob 8ih v jutro v mesto „Monte-rotondo“, ravno pravo ime, kajti stoji okroglo oblike na verhu okroglega in precej visokega brega. Bila sva pri sv. maši v stoljni cerkvi. Pod mestom vse na okolo so lepi vinogradi, v njih visoki tersi, vinska terta, prijetno v redove nasajena. Černo in žolto grozdje rodi bolj nizko na tersu, skoro pri zemlji. Tako lepi in veliki grozdi, ter prav obilno, so viseli, da se je čuditi; tako velikega grozolja še nisem videl nikjer. Lahko in naravno, brez prilike, se umeva in veruje tudi od tod, da so oglelniki v Jozvetovem času, dva izmed njih, prinesli jeden grozd na palici obošen, in noseč na ramah dveh mož, iz kanaanske dežele. Tu pridelujejo silno veliko in izvrstno dobrega vina. V kerčmi se pije liter po 8—12 krajcarjev našega denarja, ali 16—20 in 24 italijanskih centezimov.

Severno stran pod griči pri Monte-rotondo se razprostira dolina, po kateri plove reka Tibera, poleg nje pa železna cesta. Došla sva po bližnjem potu med vinogradi v dolino in šla dalje po cesti poleg železnice; drugo stran je veličastna gora „Monte Sorato.“ Hodeč 4 ure po Tiberni dolini se krene cesta po gričih in dolinicah naposled pa polagano višje in višje na sabinske gore. Pozno v večer dospéva na naj višji verh gorá, na katerem stoji staro mesto „Kandalupo.“ Na tergu stali so italijanski mladenči ponočnjaki. Serčno stopim k njim in prosim, da bi nama pokazali, kje bi zamogla prenočiti. Precej stopi izmed njih verlo zal mladenec pri 20 letih, naji vljudno sprevedi v priprosto gostilnico. Gospodar

\*) Slišati je bilo nedavno, da na Dolenjskem je že po nekoliko znano. Vr.



gospodinja in vsa družina, same kerščanske poštene duše, so naju prav prijazno sprejeli; večerjo, vina in dobre postelje dali za čisto, skoraj neznatno ceno, 1 liro 30 cent., 65 novčičev. Ne hvalim nobenih ponočnjakov, ne vem pa, če bi naši bili vselej tako priljudni. Sprejmite nauk, fantje naši, opustite to gerdo razvado, kjer mnogi zapravijo telo in dušo!

(Dalje nasl.)

## Nektere opombe o porokah.

V rimskem obredniku in v mašnih bukvah je povedano, kako naj se opravljajo poroke. Za večjo jasnost v tej reči je vender Goriški nadškofijski list mesca grudna 1890 prinesel nektera pojasnila, ki naj tukaj nasledujejo:

1. *Benedictio nuptialis in Ecclesia tantum fieri potest.* Decr. 17. Apr. 1649 S. C. Conc.

Quaer. 1. „An extra casum infirmitatis gravissimae in alterutro ex contrahentibus celebrari possit Matrimonium in privata domo ante Altare ad hoc specialiter erectum? 2. An extra dictum casum in Oratoriis privatis in quibus Missa celebratur? 3. An Missa nuptialis in dictis Oratoriis celebrari possit?“ S. R. C. die 31. Aug. 1872 resp.: „Ad 1. provisum in sequenti: Ad 2. Matrimonium in facie Ecclesiae seu in Ecclesia maxime celebrari decet. Haud tamen vetitum est locorum Ordinariis ut, si nullum imminet periculum ac laudabiles concurrant causae, illud celebrare quandoque pro sua prudentia permittat in privatis Oratoriis in quibus Sacrum fieri valeat. Ad 3. Affirmative servatis Rubricis.“

2. „An in celebrando Matrimonio, pro superpelliceo uti valeat Sacerdos Alba cum Stola in pectus transversa, cum, immediate post absolutionem ritus Matrimonii, Missam Pro Sponsis celebraturus sit?“ S. R. C. die 31. Aug. 1867 resp.: „Si immediate sequitur Missa, Sacerdos praeter Albam et Stolam induere debet etiam Planetam.“

Adnot. Parochus... induetur in Sacristia vestibus sacerdotalibus pro celebranda Missa, excepto Manipulo. (Ita Martinucci Lib. IV. cap. 12, u. 2.)

3. „An possit Parochus Pluviali aut Alba indui ad Matrimonium benedicendum, aut stare debeat praescripto Ritualis Rom.?“ S. R. C. die 3. Jul. 1869 resp.: „Si extra Missam celebretur Matrimonium, standum esse praescripto Ritualis Rom. (nempe Parochus induere sibi debet superpelliceum et Stolum albi coloris); si intra Missam, servetur Rubrica Missalis Rom. cum omnibus, quae ibi praescribuntur (nempe Parochus, Missam celebraturus, induere sibi debet vestes sacerdotales, coloris paramentorum congruentis Officio, quod celebratur.)“

4. .... Sacerdos jubeat eos invicem jungere dexteris dicens: Ego conjungo vos etc. (Rit. Rom.) et dum dicit: In nomine Patris etc. super manus junctas facit dextra signum Crucis. (Caval. De Nupt. VI.)

5. Tunc clericus tradet aspersorium Parocho, qui aspergit illos in medio, a sinistris et a dextris suis. (Martinucci Lib. IV. cap. XII, n. 7.)

6. Mox benedicat Annulum (Rit. Rom.) Parochus conversus ad Altare benedicet Annulum... postquam recipiens Aspersorium a clerico asperget Annulum...

in formam Crucis, dicens submissa voce: Asperges me etc. (Martinucci ibid. n. 8.)

7. Sponsus acceptum Annulum de manu Sacerdotis imponit etc., sacerdote dicente: In nomine Patris etc. (Rit. Rom.) et interim faciente super eos dextra signum Crucis. (Caval. ibid.)

8. His expletis... Parochus Missam... celebrat. (Rit. Rom.) Post Orationem Respice... clericus Manipulum imponit Celebranti. (Martinucci. ibid. n. 9.)

9. Parochus de Altari descendet, et Sacrum exordietur quod peraget usque ad Pater noster inclusive. Responso a Ministro: Sed libera nos etc. respondebit Amen submissa voce, genuflectet ad Sacramentum et se convertet versus cornu Epistolae, ne tergum vertat Sacramento... Minister accipiet Missale et sustinebit ipsum ante Parochum, stans prope sinistram eius. Parochus junctis manibus... digitis etiam pollicibus et indicibus interim unitis, recitabit Orationem Oremus. Propitiare Domine etc., et alteram Oremus. Deus qui potestate etc., quibus completis..., se convertet ad Altare, genuflectet, et Missam prosequitur dicens: Libera nos etc. (C. mestri. Caval. Martinucci. Gavanti)

10. Dicto Benedicamus Domino vel Ite Missa est et primum dicat Orationem Placeat, stabit conversus ut prius ad Populum, si custodietur ibi SS. Sacramentum, et super Sponsos dicet Orationem Deus Abraham etc., postea brevi sermone eosdem monebit quomodo suggerit Rubrica Missalis. Accepto autem a clerico aspersorio, asperget ipsos modo jam notato. Perinde conversus ad Altare dicet Orationem Placeat etc. ac Missam complebit. (Martinucci, ibid.) (Fol. Periodic. Archidieceos Goritensis 1890.)

## O misijonu v srednji Afriki.

(Govoril č. z. o. Ksaver Geyer v ljubljanskem seneniku 10. januarja.)

Naš misijon je vstanovil l. 1846 papež Gregorij XVI za spreobračanje sudanskih zamorcev. Pervi vikarij je bil o. Maks Ryllo S. J., po rodu Poljec. Toda malo časa je mogel ta mož delovati, kajti že po preteklih 6 mescih ga je nezdravo ondotno obnebe spravilo v grob. Ryllo počiva pokopan na misijonskem vertu v Hartumu. Njegov naslednik je bil dr. Ign. Knoblehar s Kranjskega, ki je postal provikar. Kar je storil misijon v letih 1840—50 in še delj v prid ubogim zamorcem, se ima zahvaliti temu izverstnemu možu. Pridobil je misijonu varstvo Nj. apost. veličanstva avstrijskega cesarja in še dandanes je misijon pod tem zavetništvom. Dr. Knoblehar je umerl v Napolju, potujoč v Rim. Njegov naslednik je bil Matej Kirchner, ki je pa vsled prevelikega pomanjkanja misijonarjev moral apostolski vikarijat v srednji Afriki prepustiti oo. Frančiškanom.

L. 1860 je odrinila velika karavana Frančiškanov in družih v Hartum. Potovanje je terpelo celih 98 dni. Že med potjo je umerlo precej udov in od l. 1862—68 je bil le še en frančiškan, p. Fabijan Pfeifer v Hartumu, ki je pa tudi kmalu umerl.

\*) At non damnandum existimo, qui manus disjungeret, cum juxta Regulam generalem. Orationes infra Missam sint legendae, manibus extensis.

Misijon se je še vzdrževal s prizadevanjem avstro-ogerskega konzula Hansal-a, ki je umerl (ubit od svojega lastnega služabnika, araba) v boju z Gordon-pašem vred. L. 1872 je ustanovil za ta misijon Don Comboni v Veroni zavod in Don Comboni sam je bil imenovan apostoljski vikar. L. 1878 je postal škof. Kaj in koliko je Comboni za spreobrnjenje zamorcev deloval, je deloma znano iz poročil raznih časnikov. Umerl je ta blagi mož 10. okt. 1881 v Hartumu in je pokopan na tamošnjem misijonskem vertu. Njegov grob je edini, ki je ostal še nepoškodovan in neoskrunjen. Po smerti Combonijevi je bil nadduhovnik Sugaro iz Verone imenovan apostoljski vikar. L. 1885 je postal škof, in ta je sedaj naš prednik.

Ko sem šel l. 1883 iz Verone, so bili v tem zavodu še navadni svetni duhovni, od l. 1885 pa oskerbljujejo ta zavod očetje jezuitje, ki so prevzeli odgojo novicov. Vodja in špirituval v zavodu sta jezuita. Vsak, kdor pristopi, mora prestati dveletni noviciat in potem stori obljubo, ki ga veže celo življenje. Gojence pošiljajo potem iz Verone v Kajiro v Egiptu. Tu je zopet nekako semenišče. Gojenec mora tu dve leti bivati, da se priuči arabščine in se privadi vročega afrikanskega podnebja.

Od l. 1885 terpi naš misijon veliko nesrečo. Izmed misijonarjev jih je še osem v sužnjosti Mahdijevi, in sicer dva misijonska brata, dva mašnika in štiri misijonske sestre. Že prej pa so štirje misijonarji v sužnjosti umerli, in štirje so bili rešeni.

Kraljestvo Mahdijevo je blizu tako veliko, kakor pol Evrope. Evropejem ni mogoče vanj priti ne od severne, ne od vzhodnje strani. Zadnje poročilo iz Mahdijevega kraljestva imamo od mesca aprila l. 1889. To je namreč neko pismo, pisano na platno. Pisalec je (usužnjen) o. Orwalder s Tirolskega. Z malo besedami nam opisuje grozno terpljenje, ki ga imajo pretati tani ujeti misijonarji in sestre. Misijonarji so napravljeni kakor dervisi (turški duhovni). V sami srjaci, bosu in gologlavi morajo delati kakor pravi sužnji, opeko nositi, osle goniti i. t. d. Misijonske sestre so zaperte vse štiri v neko kočo. V sužnjosti niso prejele še družega zakramenta razun sv. pokore. Svojo vero očitno spoznavati je vsem strogo prepevedano. Mahdi je vse cerkveno misijonsko orodje in opravo pokončal, iz mašnih oblačil je napravil odeje za svoje kamele (velblode). Kedar se je hotel posebej pokazati, se je vsedel na kamelo in si posadil na glavo oropano škofovsko mitro.

(Konec nasl.)

## Razgled po svetu.

V Sarajevu je na Sveti dan o polnoči božjo službo opravljal v stoljnici kanonik dr. Jagatić, pri usmiljenih Sestrah tajnik Matija Pajić, pri hčerah Božje ljubezni pa kanonik dr. Jeglič. V sam god je pel sv. mašo v stoljnici presvitli nadškof in je mnogemu zbranemu občinstvu pridigal o velikem blagru tega dneva. V cerkvi usmiljenic pa je sv. mašo in pridigo imel kanonik dr. Koščak. Šolska ubožna mladež je o Božiču dobila gorko zimsko obleko; o tej priliki se je obhajalo tudi jaslično veselje.

Na spomlad se bode začela zidati nova cerkev v Damaljevcu velečast. o. Ivo Oršolić, bivši defintor, je v ta namen daroval 100 gld.

**Djakovo.** Hervaški oo. dominikanci iz Dalmacije so ob koncu preteklega leta po raznih duhovnijah djakovske škofije obhajali ljudske misijone. Pridigala sta o tej priliki čč. oo. Angelj Miškov in Jerko Vlahović, in dobro ljudstvo se je obilno vdeleževalo.

„Verhbosna“ je v l. istu letošnjega leta prinesla med drugim spodbudljivi spis: „An Christus — an Belial, od kan. dr. Jegliča?“ Vredništvo vabi k naročevanju.

**Iz Nemčije.** Sv. Oče Leon XIII poslali so pisanje 23. dec. l. l. dr. Windthorst-u, Fr. Brandts-u in Karolu Trimbom-u, predsednikom ljudskega društva za nemške katoličane. V njem hvalijo sv. Oče katoliško delovanje teh verlih mož in jim naposled podelijo apostoljski blagoslov.

**Rim.** Sv. Očetu je izročena razločitev mejnega prepira med Portugolom in državo Kongo. To naznani so nekteri tajili, je pa gotovo in resnično. Kralj belgiški Leopold II, kot posestnik in lastnik države Kongo, je prošnjo predložil sv. Očetu. — Papež so „dobri“ vladarjem da jim njihove razpore poravnava, čisto se zanesó na Njih razsodbo; tega pa ne, da bi se tudi vladarji pognali za papeževe pravice, ki so že davno razločene in znane vsemu svetu!

## I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec januar (prosinec).

a) Glavni nameni:

*Češčenje sv. Alojzija, varha mladine.*

(Spis poterjen in blagoslovljen od sv. Očeta Leona XIII.)

(Konec.)

Alozij stoji pred Gospodom kot čudež njegove milosti in pri pogledu tega svetnika molimo: Češčen bodi Bog v svojih svetnikih!

Alozij stoji pred ljudmi kot čudež nedolžnosti združene z ravno tako veliko spokornostjo, gotovo času primerna podoba, koristna, potrebna predpoda za naše dni, v katerih niso samo „sramotivci“, ki hodijo po potih svojega poželenja v brezbožnosti, meseni ljudje, ki nimajo duha, ampak ker je značaj časa ta, kakor Leon XIII tožijo, „da največ ljudi hoče mehkužno živeti in se nobene reči moško in velikoserčno ne poprijeti.“ Temu nasproti oznanjuje zgled sv. Alojzija postav. „da se moramo samega sebe premagovati in svoje strasti berzdati in da se zamore greh le samo s pokoro zbrisati.“

Sv. Cerkev je sv. Alojzija mladini, zlasti šolski mladini, dala za varha v nevarnostih njene starosti. Zapeljevanje žuga mladini od vseh strani in se zanaša na njeno negodnost in neskušnost, da bi ne-prenevidneže goljufalo in jih vjelo v mreže poželenja in mesenosti. Sv. Alojzij moli za mladino in sam ji stavi zgled nedolžnosti in zatajevanja pred oči, da, on ji pridiguje z lastnimi, jasnimi besedami, kakor je nekda, leto pred svojo smertjo l. 1590, govoril plemenitim gojencem kolegija v Sijeni:



Aristotel dokazuje v deseti knjigi svoje etlike (t. j. morale, pravstvenosti), da so radosi duha večje, kakor radosti čutov. Potem vpraša, zakaj da jih ne iščemo in odgovarja: Zato ne, ker jih ne poznamo. To pojasnjuje z zgledom o kraljevem sinu. Kolikor časa je ta še deček, mu je na mleku, s katerim ga dojka redi, ali na sadežu, katerega mu je suženj podal, veliko več ležeče, kakor pa na očetovski dedščini, zato ker ono pozná, te pa ne. Kedar pa postane starejši in pametnejši, bote kmalu videli, da mu ni mar ne mleko, ne sadje, nasprotno pa le po dedščini hrepení. Ravno tako se godi nam. Ker ne umejemo, kaj je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo, imamo mleko dojkino, t. j. veselje, ki ga nam starši, oče in mati, dajejo, ali sadje, ki ga nam svet ponuja, za imenitnejše, kakor pa nebeško dedščino, katero je Kristus obljubil njim, ki za njim hodijo. Če bi se pa Bogu dopadlo, da bi napredovali v zrelosti one duhovne starosti, v kateri je mogoče vsako reč po svoji pravi ceni presoditi, potem bi tudi videli, da so vse krasote, ki nam jih svet ponuja, brez vsake cene v primeri s zakladi, ki nam jih Bog obeta. „Povzdignil te bom čez vse lepote zemlje.“ (Iz. 58.) Tako svetnik.

Molimo vendar, da bi beseda in izgled in priprošnja sv. Alojzija obilen sad rodila v prid mladosti, in da bi zlasti mladina v svoj lastni prid rastla v čiščenju svojega preslavnega varha, sv. Alojzija.

Ker je pa hudobni duh sklenil, ne samo serca mladine pokvariti, ampak si tudi prizadeva s pomočjo protikerščanskega duha časa v brezbožnih šolah umu luč kerščanske vere oropati, priporočujmo mogočni priprošnji sv. Alojzija tudi šolsko vprašanje in kličimo ga na pomoč v boju za kerščansko šolo.

#### b) Posebni nameni:

20. Ss. Fabijan in Sebastijan. Premaganje strahu pred ljudmi. Gojitev kerščanskega duha v vojaškem stanu. Družbe sv. Vincencija.

21. S. Neža. Zenska mladina v velikih mestih. Materske družbe. Otroci, ki so že od rojstva posebno nagnjeni k hudobijam.

22. Ss. Vincencij in Anastazij. Vestno oskerbovanje javnega premoženja. Dolžnosti primerno podpiranje katoliških časopisov in društev.

23. Zaročka Marije Device. Pobožnost k Materi Božji in k sv. Jožefu. Zatiranje prostozidarstva. Predniki marijanskih kongregacij.

24. S. Timotej. Treznost in čistost, zlasti za mladino. Mestni dušni pastirji in spovedniki. Težke zadeve glede dedščine.

25. Bl. Henrik Suze. „Duhovni in obhajanci.“ Edinost v boju za dobro reč. Več od duhovnega napulha zaslepljenih. (Konec prih.)

### 41. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

#### V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata,

naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotne odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Soprog v molitev priporočen za pravi um in pamet in za zdravje, ako je njegovi duši v zveličanje; če pa ne, pa za srečno zadnjo uro, soproga pa za sveto poterpežljivost. — Neka hudo zoperna oseba za poboljšanje. — Več sovražnikov sv. Cerkve, da bi jih Bog na Marijine priprošnje ponižal in spreobrnil. — Mladeneč se priproča v molitev za pomoč, da bi se mu oslabilene moči povernile. — V svoji duhovni vojski in v telesnih potrebah se serčno priproča neka oseba v molitev, da bi na priprošnje N. lj. Gospé presv. Serca, sv. Jožefa, sv. Ane in sv. Joahima pomoč dosegla. — Posebne dušne pomoči potreben bolnik v novo priproča. — Dobrotniki naših dijakov goreče priporočeni za vse njih dušne in telesne potrebe.

### Listek za raznoterosti.

**Nesreče na ledu.** Pod tem napisom naznanuje „Vaterland“ več nesreč, ki se godijo na ledu ali pri opraviilih z ledom; med drugimi sta se ponesrečila 2 dijaka. Še veliko več se je bati dušnih nesreč: marsikteri ob nedeljah, praznikih namesto v cerkev — grejo merno cerkve na dersališče, to je smertna nesreča, ako jim je led uzel sv. mašo. Dervenje raznega spola po ledu in ob ledu ni hvale vredno. Žensko dersanje je nespodobno. Kakor si mnoge deklne in gospodičnje smert priplešejo, tako — nikar ne dvomite — si jo bojo tudi marsiktere pridrsale.

**Blizo černih bukev!** Vi trije švigovci, ki ste preteklo nedeljo pri veliki sv. maši okrog zijali in celo pri povzdigovanji niste poklekneli; ali se ne bojite Bogá? Za danes naj še bo; drugi pot pridete v „črne bukev“, ako se ne poboljšate!

**Novonajdena bazilika.** Silvestrov dan zjutraj naznanil je komendatore di Rossi na shodu archaeologov (starinarjev) v priscilijanskih katakombah na cesti „via Salaria“, da je našel baziliko sv. Silvestra iz četrtega stoletja, v kateri se nahajajo grobi šestih papežev.

**Imenik Jezusove družbe avstrijsko-ogerske okrajine za l. 1891** kaže, da je v 26 hišah, sedežih in postajah ob koncu leta 1890 bilo 678 udov, namreč, mašnikov, učencev in pomočnikov. Med temi jih je 36 iz družih provincij. Z vsimi skupaj, po družih deželah in po misijonih pa jih je 12,768. Predstojnik avstro-ogerske provincije je od 31. sušca 1888 prečast P. Frančišk Ksav. Schwaerzler. Sicer je n. pr. na Dunaju 7 patrov in 4 brati, v Budapešti 4 patri in 2 br., v Kološi 32 pp., 5 učencev in 15 br., v Gradcu so 3 pp. in 1 br., v Kalksburgu 25 pp., 3 učenci in 15 br., v Celovcu 7 pp. in 3 br., v Ljubljani 5 pp. in 2 br., v Lanju 33 pp. in 6 br., v Lincu 17 pp. in 5 br., v Inomostu 30 pp., 32 učencev in 11 br., v Požunu 16 pp., 27 uč. in 9 br., v Pragi 13 pp. 1 uč. in 4 br., v Št. Andreju 13 pp. 46 učencev (med njimi naš Bošnjak Jan. Kujundžić) in 37 br., v Travniku v Bosni 15 pp., 6 učencev in 9 br., na Velehradu 7 pp., 3 uč. in 5 br. itd. — Sicer je n. pr. v Avstraliji 20 pp., 1 učenec in 8 br. — Rimska provincija ima

100 družbenikov, Napolitanska 312, Siciljska 249, Torinska 426, Beneška 356, Belgiška 921, Francoska 890, Germanska 1048, Mexikanska 116, Angleška 578, Irska 260, New-Jorška 563, Misurska 387, Kanadska 231, misijon Zambeski 54 itd. — Vse to daje upanje, da ta red daleč po svetu veliko dela, stori in doseže za slavo Božjo in zveličanje duš; jezuitomuljci pa si bodo prej vse zobé polomili in škerbasti postali, predno bi mogli jezuite pojesti.

**Spreobrnjenje.** Na Moravskem se je gospa Žanet pl. Schenkova s svojo hčerjo Valerijo od judovstva spreobrnila h katoliški veri.

## Pogovor o zamorskih misijonarjih in Ljubljancih.

Janez. Nekdo je godernjal, ker sta zamurska misijonarja undan v beli Ljubljani lepih darov dobila, — Jože, ti včasih dobro zadeneš, povej, kaj ti meniš o tem.

Jože. Naš dobrotljivi Zveličar je ukazal apostelnom, da naj gredo po vsem svetu sv. vero oznanovat; ako tedaj Ljubljanci sami ne grejo zamorcem „veselega oznanila“ prinest, podpirajo pa može, ki med zamorci razširjajo kraljestvo Božje, je to po vsaki ceni plemenito delo in Bogu prijetno djanje. Sej Gospod, predno je z oljske gore šel v nebesa, je naravnost rekel: „Kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan; kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen.“ (Mark. 16.)

Janez. To je prav. Pa nekdo, ki je pisano gledal na omenjene darove, je rekel, da njegova malenkost nima posebnega sočutja za „črne mure“, kajti se derži načela, da mu je srajca bližej, kakor suknja. Jože, kaj praviš k temu?

Jože. Je nu; hotel je s tim eno možko zasoliti! Toda, če je mož značajan, smeja se zanašati, da bo že prihodnjič v „Danici“ zaznamnjan prav lep dar „za dijaško mizo“ iz njegove roke, — sej dijaška miza mu je veliko bližej, kakor pa daljna Nigricija!

Janez. Kolikor je meni znano, so sicer preminogim lanskim pogorelcem po Kranjskem pošiljali cele vreče robe „za srajce in za suknje“ in izdatne denarne pomoči — pa menda le bolj tisti, ki jim tudi za zamorce serce bije.

Jože. Meni se po vsaki ceni ne zdi možko, da oni mož zraven tega tudi še na uboge zamorce — češ — „črne mure“, psovke berska. Če nima posebne simpatije zanje, naj bi jih saj pri miru pustil!

Janez. Prav. Pa sej tudi Ljubljanci je razžalil, ko vse križem pita s „tercijali“ in „tercijalkami“. Rekel je namreč, da zamurski duhovnik Daniel Suror je „vse tercijske in tercijske spravil na noge.“

Jože. Že, no; pa ti Janez morebiti prehudo sodiš? „Tercijal“, „tercijalka“ ima izvirno dober pomen, to so ljudje 3. reda sv. Frančiška.

Janez. Pač da; ali kakor sedanji farizeji rabijo n. pr. besedo „jezuit“ za psovko, in barabe celo sveto besedo „zakrament“ obračajo za kletvinjo, tako po-

metajo tudi z besedami „tercijal, tercijska“, ker ljudj lažnjive pobožnosti tako imenujejo, sploh pa vse poštene katoličane s tem pridevkom zmerjajo.

Jože. „Quilibet habeatur bonus, donec probetur malus“ — Vsak naj ti velja za dobrega, dokler se ne skaže zanikarneža. Reciva tedaj raji, da je mož dobro mislil, — in zdaj, o srečna Ljubljana! Koliko imaš bratov in sester 3. reda sv. Frančiška, ktere je o. Daniel „po konci spravil“. Uršulinska cerkev je bila natlačeno polna, frančiškanska natlačeno polna, št. jakobska natlačeno polna, št. peterska vse skozi polna, ko je o. Daniel imel opravilo in darovanje. In videl sem, n. pr. v uršulinski cerkvi, da so bili pričujoči ljudje iz vsih stanov, tudi iz najbolj odličnih. Oni pisec tedaj gotovo vsih teh Ljubljancanov ni mogel misliti v slabem pomenu, temveč tercijske in tercijske v dobrem pomenu; inace bi morali soditi, da ni „Olikanega Slovenca“ čital.

Janez. Jože, dobro si jo zadel!

## Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: Čast. gosp. Fr. D. „za oevirke“ 2 gld. — Čast. g. župnik Fr. Eržen 1 gld. — „Ad D. m. gl.“ 5 gld. — G. L. Šabec 1 gld. 80 kr. — Č. g. J. L. 2 gld. — Čast. g. župnik A. Lušin 3 gld. — Čast. g. J. Brenc 3 gld. — Neimen. 5 gld. — V. č. g. Mat. Torkar 3 gld. 34 kr.

Za sv. Detinstvo: Čast. gosp. Avgustin Šinkovec, kaplan v Žužembergu, 40 gld. — Čast. g. Josip Kramarič, kaplan v Hinjah, 6 gld. — Č. g. Josip Novak, kaplan na Kerki, 20 gld. 30 kr. — Po preč. g. župniku J. Rozmanu 10 gld.

Za sv. Očeta: G. L. Šabec 1 gld. — Po v. č. g. župn. J. Rozmanu neimen. 2 gld.

Za Marijanišče: V. č. g. župnik M. Torkar 3 gld. 33 kr.

Za afrikanski misijon v Marianhilu: Č. g. župnik Jern. Babnik 1 gld. 40 kr.

Za afrikanski misijon: G. L. Šabec 1 gld. — Dobrovska fara po č. g. župniku Jern. Babniku 17 gld. — Čast. g. župnik Fr. Eržen 3 gld. (za odpravo sužnjosti.) — Č. g. župnik Ant. Peterlin 4 gld.

Zoper suženjstvo v Afriki: Iz Lozie zbirke 4 gld. po č. g. benef. J. Lukancu. — „Janez“ 1 gld., ker mu ni bilo moč vdeležiti se „ofra pri sv. Jak.“

Za katoliško družbo: G. L. Šabec 2 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: G. L. Šabec 2 gld.

Za najpotrebniši misijone: G. L. Šabec 2 gld.

Za pogorelee v Radleku, v Bloški fari: G. L. Šabec 2 gld.

O grozovitih povodnih berem v „Katol. misijonskih listih“: nimam veliko denarja, vendar pošljem za povodno terpečim, ki so: Msgr. Štef. Peter Azarian, armenski patrijarh v za Jozgadu v Ciliciji (5 gld.); za Severni Šenzi (5 gld.); za zapadni Tongking (5 gld.); za Maturo (5 gld.); za srednje Bengale (5 gld.), „Ad D. m. gl.“

**Popravek.** Namesto: „iz Smlednika“ v zadnjem listu, naj se bere: „Iz Šmartina pri Kr.“ 20 gld. za sv. Očeta.